Downloaded via the EU tax law app / web

Kaw?a C-64/08

Pro?eduri kriminali

kontra

Ernst Engelmann

(talba g?al de?i?joni preliminari mressqa mil-Landesgericht Linz (l-Awstrija))

“Libertà li ji?u pprovduti servizzi — Libertà ta’ stabbiliment — Le?i?lazzjoni nazzjonali li tistabbilixxi sistema ta’ kon?essjonijiet g?all-operat ta’ log?ob tal-a??ard fil-ka?inòs — Ksib ta’ kon?essjonijiet miftu?a biss g?all-kumpanniji b’responsabbiltà limitata stabbiliti fit-territorju nazzjonali — G?oti tal-kon?essjonijiet kollha ming?ajr ebda forma ta’ kompetizzjoni”

Sommarju tas-sentenza

1. *Libertà ta’ stabbiliment — Restrizzjonijiet*

(Artikoli 43 KE u 46 KE)

2. *Libertà li ji?u pprovduti servizzi — Libertà ta’ stabbiliment — Le?i?lazzjoni nazzjonali dwar il-kon?essjonijiet g?all-operat ta’ stabbilimenti tal-log?ob*

(Artikoli 43 KE u 49 KE)

1. L?Artikolu 43 KE g?andu ji?i interpretat fis?sens li jipprekludi le?i?lazzjoni ta’ Stat Membru li tirri?erva l?operat tal?log?ob tal?a??ard fl?istabbilimenti tal?log?ob esklu?ivament g?all?operaturi li jkollhom l?uffi??ju rre?istrat tag?hom fit?territorju ta’ dan l?Istat Membru. Fil-fatt, l?obbligu impost fuq id?detenturi ta’ kon?essjonijiet g?all?operat ta’ stabbilimenti tal?log?ob li jkollhom l?uffi??ju rre?istrat tag?hom fit?territorju nazzjonali jikkostitwixxi restrizzjoni g?al?libertà ta’ stabbiliment fis?sens ta’ din id-dispo?izzjoni sa fejn dan l?obbligu jiddiskrimina kontra l?kumpanniji li l?uffi??ju rre?istrat tag?hom ikun fi Stat Membru ie?or u jipprekludi lil dawn il?kumpanniji milli joperaw, permezz ta’ a?enzija, ferg?a jew sussidjarja, stabbilimenti tal?log?ob fit-territorju tal-Istat Membru kkon?ernat.

F’dan ir-rigward, ming?ajr ma huwa me?tie? li ji?i ddeterminat jekk l?g?an li jkun hemm kontroll effettiv tal?operaturi attivi fis?settur tal?log?ob tal?a??ard, u dan bil?g?an li ji?i evitat l?operat ta’ dawn l?attivitajiet g?al finijiet kriminali jew frawdolenti, jistax ikun kopert mill?kun?ett ta’ ordni pubbliku, b’tali mod li r-restrizzjoni inkwistjoni tkun kompatibbli mad-dritt tal-Unjoni, huwa bi??ejjed li ji?i kkonstatat li l?esklu?joni kategorika tal?operaturi li jkollhom l?uffi??ju rre?istrat tag?hom fi Stat Membru ie?or tidher li hija sproporzjonata sa fejn tmur lil hinn minn dak li huwa me?tie? sabiex ti?i mi??ielda l?kriminalità. Fil?fatt, je?istu diversi mezzi sabiex ji?u kkontrollati l?attivitajiet u l?kontijiet ta’ dawn l?operaturi, b?all-possibbiltà li tkun me?tie?a ???amma ta’ kontijiet separati g?al kull stabbiliment tal?log?ob tal?istess operatur, li ji?u vverifikati minn awditur estern, il?possibbiltà li tinkiseb il?komunikazzjoni sistematika tad?de?i?jonijiet tal?organi tad?detenturi ta’ kon?essjonijiet kif ukoll il?possibbiltà li tin?abar informazzjoni dwar id?diri?enti jew l?azzjonarji prin?ipali tag?hom. Barra minn hekk, jistg?u jsiru kontrolli fuq kull impri?a stabbilita fi Stat Membru u jistg?u ji?u imposti sanzjonijiet fuqha irrispettivament mill?post ta’ residenza tad?diri?enti tag?ha.

(ara l-punti 32, 34-38, 40 u d-dispo?ittiv 1)

2. L?obbligu ta' trasparenza li jirri?ulta mill?Artikoli 43 KE u 49 KE kif ukoll mill?prin?ipji ta' trattament ugwali u ta' nondiskriminazzjoni min?abba ?ittadinanza, jipprekludi l?g?oti, ming?ajr ebda forma ta' kompetizzjoni, tal?kon?essjonijiet kollha g?all?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob fit?territorju ta' Stat Membru.

Fil-fatt, minn na?a, g?alkemm, fl?istat attwali tad?dritt tal?Unjoni, il?kon?essjonijiet ta' servizzi ma humiex irregolati minn wa?da mid?direttivi li permezz tag?hom il?le?i?latur tal?Unjoni rregola l?qasam tal?kuntratti pubbli?i, l?awtoritajiet pubbli?i li jag?tu tali kon?essjonijiet huma madankollu marbuta li josservaw ir?regoli fundamentali tat?Trattati, b'mod partikolari l?Artikoli 43 KE u 49 KE, kif ukoll l?obbligu ta' trasparenza li jirri?ulta minnhom. Ming?ajr ma jimplika ne?essarjament obbligu li tin?amm sej?a g?al offerti, dan l?obbligu ta' trasparenza, li japplika meta l?kon?essjoni ta' servizzi kkon?ernata tkun ta' natura li tista' tinteressa impri?a stabbilita fi Stat Membru differenti minn dak li fih ting?ata din il?kon?essjoni, je?i?i li l?awtorità li tag?ti l?kon?essjoni tiggarantixxi, favur kull offerent potenzjali, livell ta' pubbli?ità adegwat li jippermetti li l?kon?essjoni ta' servizzi tkun miftu?a g?all?kompetizzjoni kif ukoll il?kontroll tal?imparzjalità tal?pro?eduri tal?g?oti.

Min-na?a l-o?ra, il?fatt li l??ru? ta' awtorizzazzjonijiet g?all?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob ma huwiex ekwivalenti g?al kuntratti ta' kon?essjoni ta' servizzi ma jistax ji??ustifika, fih innifsu, in?nuqqas ta' osservanza tar?rekwi?iti li jirri?ultaw mill?Artikolu 49 KE, b'mod partikolari l?prin?ipju ta' trattament ugwali u l?obbligu ta' trasparenza. L-obbligu ta' trasparenza huwa b'hekk prerekwi?it obbligatorju g?ad?dritt ta' Stat Membru li jag?ti awtorizzazzjonijiet g?all?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob, irrispettivament mill?metodu tal?g?a?la tal?operaturi min?abba li l?effetti tal?g?oti ta' tali awtorizzazzjonijiet fil?konfront tal?impri?i stabbiliti fi Stati Membri o?ra u li potenzjalment ikunu interessati fl?e?er?izzju ta' din l?attività huma l?istess b?all?effetti ta' kuntratt ta' kon?essjoni ta' servizzi.

(ara l-punti 49, 50, 52, 53, 58 u d-dispo?ittiv 2)

SENTENZA TAL?QORTI TAL??USTIZZJA (Ir?Raba' Awla)

9 ta' Settembru 2010 (*)

"Libertà li ji?u pprovduti servizzi – Libertà ta' stabbiliment – Le?i?lazzjoni nazzjonali li tistabbilixxi sistema ta' kon?essjonijiet g?all-operat ta' log?ob tal-a??ard fil-ka?inòs – Ksib ta' kon?essjonijiet miftu?a biss g?all-kumpanniji b'responsabbiltà limitata stabbiliti fit-territorju nazzjonali – G?oti tal-kon?essjonijiet kollha ming?ajr ebda forma ta' kompetizzjoni"

Fil?Kaw?a C?64/08,

li g?andha b?ala su??ett talba g?al de?i?joni preliminari skont l?Artikolu 234 KE, imressqa mil?Landesgericht Linz (l?Awstrija), permezz ta' de?i?joni tat?23 ta' Jannar 2008, li waslet fil?Qorti tal??ustizzja fid?19 ta' Frar 2008, fil?pro?eduri kriminali kontra

Ernst Engelmann,

IL?QORTI TAL??USTIZZJA (Ir?Raba' Awla),

komposta minn J.?C. Bonichot, President tal?Awla, C. Toader, K. Schiemann (Relatur), P. K?ris u L. Bay Larsen, Im?allfin,

Avukat ?enerali: J. Mazák,

Re?istratur: K. Malacek, Amministratur,

wara li rat il?pro?edura bil?miktub u wara s?seduta tal?14 ta' Jannar 2010,

wara li kkunsidrat l?osservazzjonijiet ippre?entati:

– g?al E. Engelmann, minn P. Ruth u T. Talos, avukati, kif ukoll minn A. Stadler,

– g?all?Gvern Awstrijak, minn C. Pesendorfer, b?ala a?ent,

– g?all?Gvern Bel?jan, minn L. Van den Broeck, b?ala a?ent, assistita minn P. Vlaemminck u A. Hubert, avukati,

– g?all?Gvern Elleniku, minn A. Samoni?Rantou, M. Tassopoulou, O. Patsopoulou u E.?M. Mamouna, b?ala a?enti,

– g?all?Gvern Spanjol, minn F. Díez Moreno, b?ala a?ent,

– g?all?Gvern Portugi?, minn L. Inez Fernandes u P. Mateus Calado, kif ukoll minn A. Barros, b?ala a?enti,

– g?all?Kummissjoni Ewropea, minn P. Dejmek, sussegwentement minn E. Traversa u H. Krämer, b?ala a?enti,

wara li semg?et il?konklu?jonijiet tal?Avukat ?enerali, ippre?entati fis?seduta tat?23 ta' Frar 2010,

tag?ti l?pre?enti

Sentenza

1 It?talba g?al de?i?joni preliminari tikkon?erna l?interpretazzjoni tal?Artikoli 43 KE u 49 KE.

2 Din it?talba tressqet fil?kuntest ta' pro?eduri kriminali mibdija kontra E. Engelmann min?abba nuqqas ta' osservanza tal?le?i?lazzjoni Awstrijaka dwar l?operat tal?istabbilimenti tal?log?ob.

Il?kuntest ?uridiku

3 Il?log?ob tal?a??ard fl?Awstrija huwa rregolat mil?Li?i federali dwar il?log?ob tal?a??ard (Glücksspielgesetz), fil?ver?joni tag?ha ppubblikata fil?Bundesgesetzblatt für die Republik Österreich 620/1989 (iktar 'il quddiem il?"GSpG").

4 Skont it?*travaux préparatoires* tal?GSpG, din il?li?i, minn na?a, hija inti?a li tirregola l?log?ob tal?a??ard u, min?na?a l?o?ra, g?andha g?an ta' natura fiskali.

5 Fir?rigward tal?g?an li ji?i rregolat il?log?ob tal?a??ard, il?parti l?kbira tan?noti ta' spjega

tal?GSpG tindika li, idealment, projbizzjoni totali tal?log?ob tal?a??ard kienet tkun l?iktar le?i?lazzjoni g?aqlija i?da li, fid?dawl tal?fatt mag?ruf sew li l?passjoni g?al?log?ob tidher li hija inerenti fil?bniedem, ikun ?afna iktar g?aqli li din il?passjoni ti?i rregolata fl?interess tal?individwu u tas?so?jetà. Hija tippre?i?a li b'hekk ikunu jistg?u jintla?qu ?ew? g?anijiet, ji?ifieri li ji?i evitat li l?log?ob tal?a??ard jaqa' fil?kamp tal?illegalità, kif huwa evidenti fl?Istati li jipprojbixxu kompletament il?log?ob tal?a??ard u, fl?istess ?in, li l?Istat ikun jista' j?omm il?possibbiltà li jissorvelja l?log?ob tal?a??ard operat fuq ba?i legali, liema sorveljanza g?andu jkollha b?ala g?an prin?ipali l?protezzjoni ta' min jilg?ab.

6 Mill?aspett fiskali, fin?noti ta' spjega huwa osservat li l?Istat Federali g?andu interess li jikseb l?ikbar d?ul possibbli mill?monopolju fuq il?log?ob tal?a??ard u g?alhekk il?Gvern Federali g?andu, fl?adozzjoni tal?le?i?lazzjoni dwar il?log?ob tal?a??ard u filwaqt li josserva u jipprote?i l?g?an li ji?i rregolat dan il?log?ob, ji?gura li dan il?log?ob ji?i implementat b'tali mod li permezz ta' dan il?monopolju jikseb l?ikbar d?ul possibbli.

7 L?Artikolu 3 tal?GSpG jistabbilixxi "monopolju tal?Istat" fir?rigward tal?log?ob tal?a??ard billi jipprovdi li d?dritt li ji?i organizzat u operat dan il?log?ob huwa rri?ervat, b?ala prin?ipju, lill?Istat, fin?nuqqas ta' dispo?izzjoni kuntrarja prevista f'din il?li?i.

8 Skont l?Artikolu 21(1) tal?GSpG, il?Ministru Federali tal?Finanzi jista' jag?ti d?dritt li ji?i organizzat u operat log?ob tal?a??ard billi jo?ro? kon?essjonijiet g?all?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob. In?numru ta' kon?essjonijiet li jistg?u jing?ataw huwa limitat g?al total ta' tnax u tista' ting?ata kon?essjoni wa?da g?al kull territorju muni?ipali.

9 Il?kundizzjonijiet g?all?g?oti tal?kon?essjonijiet tal?operat huma stabbiliti fl?Artikolu 21(2) tal?GSpG. F'dan l?Artikolu huwa ppre?i?at, b'mod partikolari, li l?kon?essjonarju g?andu jkun kumpannija b'responsabbiltà limitata li jkollha l?uffi??ju rre?istrat tag?ha fl?Awstrija u li l?kapital ba?iku tag?ha g?andu jkun minn tal?inqas EUR 22 miljun, u li dan il?kon?essjonarju g?andu, skont i???irkustanzi, joffri lill?awtoritajiet pubbli?i lokali l?a?jar prospetti ta' d?ul fiskali fl?osservanza tar?regoli tal?GSpG dwar il?protezzjoni ta' min jilg?ab.

10 Skont l?Artikolu 22 tal?GSpG, it?tul ta' kon?essjoni ma jistax ikun ta' iktar minn ?mistax?il sena.

11 Skont l?Artikolu 31(1) tal?GSpG, il?Ministru Federali tal?Finanzi g?andu dritt ta' sorveljanza ?enerali fuq il?kon?essjonarju. G?al dan il?g?an huwa jista' jikkonsulta l?kontijiet ta' dan tal?a??ar u, fl?e?er?izzju tad?dritt ta' sorveljanza, l?a?enti tieg?u jistg?u jid?lu fil?postijiet kummer?jali tal?kon?essjonarju. Barra minn hekk, skont l?Artikolu 31(2) ta' din il?li?i, dan il?ministru g?andu ja?tar kummissarju tal?Istat fi ?dan il?kumpannija kon?essjonarja. Skont l?Artikolu 31(3) tal?li?i msemmija, il?kontijiet annwali vverifikati g?andhom ji?u ppre?entati wkoll lill?Ministru Federali tal?Finanzi fi ?mien sitt xhur minn meta ting?alaq is?sena finanzjarja.

12 L?organizzazzjoni ta' log?ob tal?a??ard minn persuna li ma jkollhiex kon?essjoni g?all?operat kif ukoll il?parte?ipazzjoni kummer?jali f'log?ob organizzat f'tali kundizzjonijiet huma su??etti g?al prosekuzzjoni kriminali. L?Artikolu 168 tal?iStrafgesetzbuch (Kodi?i Kriminali Awstrijak, iktar 'il quddiem l?"StGB") jippenalizza lil "kull min jorganizza log?ba formalment ipprojbita jew li r?reb? jew it?telf tag?ha jiddependu esklu?ivament jew prin?ipalment mix?xorti, jew lil kull min jikkontribwixxi biex issir laqg?a bil?g?an li ji?i organizzat tali log?ob sabiex jibbenefika finanzjarjament minn din l?organizzazzjoni jew minn din il?laqg?a jew sabiex jikseb tali benefi??ju lil terz".

Il?kaw?a prin?ipali u d?domandi preliminari

13 It?tnax?il kon?essjoni g?all?operat ta’ stabbilimenti tal?log?ob previsti fl?Artikolu 21 tal?GSpG huma attwalment mi?muma minn Casinos Austria AG.

14 Dawn il?kon?essjonijiet kienu inizjalment ing?ataw lil din il?kumpannija permezz ta’ digriet amministrattiv tat?18 ta’ Di?embru 1991 g?al tul massimu ta’ ?mistax?il sena.

15 Il?kon?essjonijiet g?all?operat tas?sitt stabbilimenti tal?log?ob ta’ Bregenz, Graz, Innsbruck, Linz, Salzburg u Vjenna ?ew sussegwentement im?edda qabel l?iskadenza tag?hom g?al ?mistax?il sena b’effett mill?1 ta’ Jannar 1998, b’tali mod li jiskadu fil?31 ta’ Di?embru 2012. Bl?istess mod, il?kon?essjonijiet dwar is?sitt stabbilimenti tal?log?ob ta’ Baden, Bad Gastein, Kitzbühel, Kleinwalsertal, Seefeld u Velden ?ew im?edda g?al ?mistax?il sena b’effett mill?1 ta’ Jannar 2001 u g?alhekk jiskadu fil?31 ta’ Di?embru 2015.

16 Il?Gvern Awstrijak ikkonferma, bi twe?iba g?al mistoqsija mag?mula mill?Qorti tal??ustizzja, li dawn il?kon?essjonijiet kollha ng?ataw ming?ajr ma saret sej?a g?al offerti pubblika minn qabel.

17 E. Engelmann, ?ittadin ?ermani?, opera stabbilimenti tal?log?ob fl?Awstrija mill?bidu tas?sena 2004 sad?19 ta’ Lulju 2006 f’Linz u minn April 2004 sal?14 ta’ April 2005 f’Schärding. F’dawn l?istabbilimenti huwa kien joffri lill?klijentela tieg?u, b’mod partikolari, log?ba msej?a “roulette ta’ osservazzjoni” u l?log?ob tal?karti “Poker” u “Two Aces”. Huwa la kien talab li jing?ata kon?essjoni g?all?organizzazzjoni ta’ log?ob tal?a??ard u lanqas ma kellu awtorizzazzjoni legali fi Stat Membru ie?or.

18 Permezz ta’ sentenza tal?5 ta’ Marzu 2007, il?Bezirksgericht Linz sabet lil E. Engelmann ?ati li organizza, fit?territorju Awstrijak, log?ob tal?a??ard bl?intenzjoni li jikseb vanta?? finanzjarju minnu. Huwa g?alhekk instab ?ati tar?reat ta’ organizzazzjoni illegali ta’ log?ob tal?a??ard previst fl?Artikolu 168(1) tal?StGB. Huwa g?alhekk ?ie kkundannat i?allas multa ta’ EUR 2 000.

19 E. Engelmann appella minn din is?sentenza quddiem il?Landesgericht Linz. Din tal?a??ar g?andha dubji dwar il?kompatibbiltà tad?dispo?izzjonijiet tal?StGB, moqrija flimkien mar?regoli Awstrija?i dwar il?log?ob tal?a??ard, mad?dritt tal?Unjoni, b’mod iktar partikolari mal?Artikoli 43 KE u 49 KE.

20 Dawn id?dubji huma bba?ati, l?ewwel nett, fuq il?fatt li, sa fejn taf il?qorti tar?rinviju, l?adozzjoni tad?dispo?izzjonijiet applikabbli tal?GSpG ma kinitx ippre?eduta minn anali?i tal?perikoli li tirrappre?enta l?passjoni g?al?log?ob u tal?possibbiltajiet ta’ prevenzjoni li je?istu fil?li?i jew fil?fatt. Skont il?Landesgericht Linz, dawn id?dispo?izzjonijiet huma kuntrarji g?all??urisprudenza tal?Qorti tal??ustizzja li tistabbilixxi li r?ra?unijiet li jistg?u ji?u invokati minn Stat Membru sabiex ji??ustifika restrizzjoni g?al?libertà li ji?u pprovduti servizzi g?andhom ikunu akkumpanjati minn anali?i tal?opportunità u tal?proporzjonalità tal?mi?ura restrittiva adottata minn dan l?Istat.

21 It?tieni nett, il?qorti tar?rinviju g?andha dubju dwar in?natura koerenti u sistematika tal?politika Awstrijaka fil?qasam tal?log?ob tal?a??ard mog?ti b’kon?essjoni. Hija tqis li f’dan il?qasam jista’ jkun hemm limitazzjoni koerenti u sistematika tal?attività marbuta mal?log?ob tal?a??ard u mal?im?atri biss jekk il?le?i?latur jevalwa l?oqsma u s?setturi kollha tal?log?ob tal?a??ard u mbag?ad jintervjeni skont il?potenzjal ta’ perikolu jew ta’ dipendenza li jirrappre?enta kull tip ta’ log?ob. Dan ma huwiex il?ka? fl?Awstrija. Fil?fatt, il?monopolju Awstrijak tal?log?ob tal?a??ard jippermetti l?organizzazzjoni massima tar?reklamar g?al dan is?settur u, g?alhekk, hija sa?ansitra a??ettata in?itazzjoni attiva g?all?parte?ipazzjoni fil?log?ob tal?a??ard jew fl?im?atri.

22 It?tielet nett, il?Landesgericht Linz g?andha dubju jekk huwiex konformi mar?rekwi?iti ta’

adegwatezza, ta' ne?essità u ta' proporzjonalità, il?fatt li l?g?oti ta' kon?essjonijiet huwa limitat g?all?kumpanniji b'responsabbiltà limitata li l?uffi??ju rre?istrat tag?hom jinsab fit?territorju nazzjonali bil?g?an li ji?u mi??ielda l?kriminalità ekonomika, il??asil tal?flus jew il?passjoni g?al?log?ob.

23 Ir?raba' nett, il?Landesgericht Linz tevoka r?ri?erka attiva, mill?awtoritajiet nazzjonali, ta' d?ul fiskali mill??lasijiet mag?mula mill?istabbilimenti tal?log?ob. Din is?sitwazzjoni tinsab f'kontradizzjoni mal??urisprudenza tal?Qorti tal??ustizzja li tistabbilixxi li r?restrizzjonijiet g?al?libertajiet fundamentali fil?qasam tal?log?ob tal?a??ard g?andhom verament ikollhom l?g?an li jillimitaw l?okka??jonijiet tal?log?ob u mhux li jo?olqu sors ta' finanzjament ?did.

24 Skont il?qorti tar?rinviju, jekk id?dispo?izzjonijiet tad?dritt tal?Unjoni jippermettu li E. Engelmann jing?ata awtorizzazzjoni sabiex jopera stabbiliment tal?log?ob tal?a??ard ming?ajr ma jkun me?tie? li jinkorpora jew jakkwista kumpannija b'responsabbiltà limitata li jkollha l?uffi??ju rre?istrat tag?ha fit?territorju Awstrijak, huwa jkun jista', b?ala prin?ipju, jippre?enta applikazzjoni sabiex jikseb kon?essjoni. Jekk ting?atalu tali awtorizzazzjoni, l?elementi li jikkostitwixxu r?reat tal?organizzazzjoni illegali ta' log?ob tal?a??ard fis?sens tal?Artikolu 168 tal?StGB ma jkunux g?adhom sodisfatti.

25 F'dawn i???irkustanzi, il?Landesgericht Linz idde?idiet li tissospendi l?pro?eduri quddiemha u li tag?mel id?domandi preliminari segwenti lill?Qorti tal??ustizzja:

"1. L?Artikolu 43 [KE] g?andu ji?i interpretat fis?sens li jipprekludi dispo?izzjoni legali ta' Stat Membru li tirri?erva l?operat tal?log?ob tal?a??ard fl?istabbilimenti tal?log?ob esklu?ivament g?all?kumpanniji stabbiliti b?ala kumpanniji b'responsabbiltà limitata li g?andhom l?uffi??ju rre?istrat tag?hom fit?territorju ta' dan l?Istat Membru u li g?alhekk timponi l?istabbiliment jew l?akkwist ta' tali kumpannija f'dan l?Istat Membru?

2. L?Artikoli 43 [KE] u 49 [KE] g?andhom ji?u interpretati fis?sens li jipprojbixxu kull monopolju nazzjonali ta' ?ertu log?ob tal?a??ard, b?al?log?ob tal?a??ard fl?istabbilimenti tal?log?ob, meta l?Istat Membru kkon?ernat ma jkollux politika koerenti u sistematika ta' limitazzjoni tal?log?ob tal?a??ard min?abba li l?organizzaturi li jkunu ng?ataw kon?essjoni nazzjonali jinkora??ixxu l?parte?ipazzjoni f'log?ob tal?a??ard – b?al im?atri sportivi u lotteriji nazzjonali – u jirriklamaw f'dan is?sens fuq it?televi?joni, fil?gazzetti jew fir?rivisti, riklamar li j?abbar anki li tista' tintreba? somma flus kontanti ma' biljett ftit qabel it?tlug? tal?lottu ('TOI TOI TOI – Glaub' ans Glück') ('Xorti tajba – Temmen fix?xorti')?

3. L?Artikoli 43 [KE] u 49 [KE] g?andhom ji?u interpretati fis?sens li jipprekludu dispo?izzjoni nazzjonali li tipprovdi li kull kon?essjoni g?all?operat tal?log?ob tal?a??ard u ta' stabbilimenti tal?log?ob previsti mil?le?i?lazzjoni nazzjonali g?al?log?ob tal?a??ard, ting?ata g?al perijodu ta' ?mistax?il sena fuq il?ba?i ta' li?i li teskludi mis?sej?a g?al offerti lill?kandidati ta???ona Komunitarja (li ma g?andhomx in?nazzjonalità ta' dan l?Istat Membru)?"

Fuq id?domandi preliminari

26 E. Engelmann, li ma huwiex jikkontesta l?fatt li huwa ma kienx talab li jing?ata kon?essjoni g?all?operat ta' stabbiliment tal?log?ob fl?Awstrija, ma setax, fi kwalunkwe ka?, jikseb tali kon?essjoni, minn na?a, min?abba li ma kienx jissodisfa l?kundizzjonijiet me?tie?a mil?le?i?lazzjoni nazzjonali inkwistjoni, ji?ifieri li jkun kumpannija b'responsabbiltà limitata li jkollha l?uffi??ju rre?istrat tag?ha f'dan l?Istat Membru, u, min?na?a l?o?ra, min?abba li l?kon?essjonijiet kollha previsti mil?le?i?lazzjoni nazzjonali kienu di?à ng?ataw lil kumpannija Awstrijaka. Skont il?qorti tar?rinviju, l?e?istenza tal?elementi li jikkostitwixxu r?reat akku?at bih E. Engelmann hija marbuta mal?kwistjoni tal?legalità ta' din l?esklu?joni. G?aldaqstant, g?andhom ji?u e?aminati

fl?ewwel lok l?ewwel u t?tielet domandi.

Fuq l?ewwel domanda

27 Permezz tal?ewwel domanda tag?ha, il?qorti tar?rinviju qieg?da essenzjalment tistaqsi jekk l?Artikolu 43 KE jipprekludix ???ew? kundizzjonijiet imposti mil?le?i?lazzjoni nazzjonali fuq id?detenturi ta' kon?essjonijiet g?all?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob, ji?ifieri l?obbligu li jkollhom il?forma legali ta' kumpannija b'responsabbiltà limitata u l?obbligu li jkollhom l?uffi??ju rre?istrat tag?hom fit?territorju nazzjonali.

Fuq l?obbligu li l?kon?essjonarji jkollhom il?forma legali ta' kumpannija b'responsabbiltà limitata

28 Il?kundizzjoni li l?operaturi li jkunu jixtiequ joperaw stabbilimenti tal?log?ob g?andu jkollhom il?forma legali ta' kumpannija b'responsabbiltà limitata tikkostitwixxi restrizzjoni g?al?libertà ta' stabbiliment fis?sens tal?Artikolu 43 KE. Tali kundizzjoni tipprekludi b'mod partikolari lill?operaturi li huma persuni fi?i?i, kif ukoll lill?impri?i li jkunu g?a?lu, fil?pajji? ta' stabbiliment tag?hom, forma ta' kumpannija o?ra, milli jo?olqu stabbiliment sekondarju fl?Awstrija (ara, f'dan is?sens, is?sentenzi tat?12 ta' Lulju 1984, Klopp, 107/83, ?abra p. 2971, punt 19; tas?7 ta' Lulju 1988, Stanton u L'Étoile 1905, 143/87, ?abra p. 3877, punt 11, kif ukoll tad?29 ta' April 2004, Il?Kummissjoni vs Il?Portugall, C?171/02, ?abra p. I?5645, punt 42).

29 Madankollu, g?andu ji?i e?aminat sa fejn din ir?restrizzjoni tista' ti?i a??ettata ta?t il?mi?uri derogatorji previsti espressament mit?Trattat KE jew tista' ti?i ?ustifikata, skont il??urisprudenza tal?Qorti tal??ustizzja, min?abba ra?unijiet imperattivi ta' interess ?enerali. L?Artikolu 46(1) KE ja??etta restrizzjonijiet i??ustifikati min?abba ra?unijiet ta' ordni pubbliku, ta' sigurtà pubblika jew ta' sa??a pubblika. Il??urisprudenza tal?Qorti tal??ustizzja identifikat numru ta' ra?unijiet imperattivi ta' interess ?enerali li jistg?u ji??ustifikaw ukoll l?imsemmija restrizzjonijiet, b?alma huma b'mod partikolari l?g?anijiet ta' protezzjoni tal?konsumaturi, ta' prevenzjoni tal?frodi u tal?in?itazzjoni ta???ittadini g?al spejje? e??essivi marbuta mal?log?ob kif ukoll ta' prevenzjoni ta' problemi ta' natura so?jali b'mod ?enerali.

30 Kif osservat il?Kummissjoni Ewropea fl?osservazzjonijiet tag?ha u l?Avukat ?enerali fil?punt 68 tal?konklu?jonijiet tieg?u, ?erti g?anijiet jistg?u eventwalment ji??ustifikaw l?impo?izzjoni fuq operatur tal?obbligu li jkollu forma legali partikolari. Fil?fatt, l?obbligi li huma marbuta bihom il?kumpanniji b'responsabbiltà limitata, b'mod partikolari fir?rigward tal?organizzazzjoni interna tag?hom, ta???amma tal?kontijiet tag?hom, tal?kontrolli li jistg?u jkunu su??etti g?alihom u tar?relazzjonijiet ma' terzi, jistg?u, fid?dawl tal?karatteristi?i spe?ifi?i tas?settur tal?log?ob u tal?perikoli relatati ma' dan is?settur, ji??ustifikaw tali obbligu.

31 L?evalwazzjoni li g?andha ssir dwar il?kwistjoni jekk, fil?kaw?a ine?ami, ir?rekwi?it li l?operatur ikollu l?forma legali ta' kumpannija b'responsabbiltà limitata g?andux effettivament tali g?anijiet u jekk dawn l?g?anijiet jistg?ux jikkostitwixxu ?ustifikazzjoni b?ala mi?ura derogatorja espressament prevista mit?Trattat jew b?ala ra?uni imperattiva ta' interess ?enerali rikonoxxuta mill??urisprudenza tal?Qorti tal??ustizzja, kif ukoll, jekk ikun il?ka?, jekk l?imsemmi rekwi?it josservax il?prin?ipju ta' proporzjonalità ma tistax issir ming?ajr elementi ta' informazzjoni addizzjonali. F'tali ?irkustanzi, huma l?qrati nazzjonali li g?andhom jag?mlu din l?evalwazzjoni.

Fuq l?obbligu impost fuq id?detenturi ta' kon?essjonijiet g?all?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob li jkollhom l?uffi??ju rre?istrat tag?hom fit?territorju nazzjonali

32 Kif osserva essenzjalment l?Avukat ?enerali fil?punti 51 u 52 tal?konklu?jonijiet tieg?u, l?obbligu impost fuq id?detenturi ta' kon?essjonijiet g?all?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob li jkollhom l?uffi??ju rre?istrat tag?hom fit?territorju nazzjonali jikkostitwixxi restrizzjoni g?al?libertà

ta’ stabbiliment fis?sens tal?Artikolu 43 KE sa fejn dan l?obbligu jiddiskrimina kontra l?kumpanniji li l?uffi??ju rre?istrat tag?hom ikun fi Stat Membru ie?or u jipprekludi lil dawn il?kumpanniji milli joperaw, permezz ta’ a?enzija, ferg?a jew sussidjarja, stabbilimenti tal?log?ob fl?Awstrija.

33 Din il?konstatazzjoni b’ebda mod ma hija mdg?ajfa mill?fatt, invokat mill?Gvern Awstrijak, li dan l?obbligu japplika g?all?operaturi biss mill?mument li fih jintg?a?lu u g?at?tul tal?kon?essjoni. Fil?fatt, kif osserva l?Avukat ?enerali fil?punt 62 tal?konklu?jonijiet tieg?u, tali obbligu jista’ jkun ta’ natura li jiddiswadi lill?kumpanniji stabbiliti fi Stati Membri o?ra milli jressqu l?applikazzjoni tag?hom min?abba l?ispejje? ta’ stabbiliment u ta’ installazzjoni fl?Awstrija li huma jkolhom jid?lu g?alihom fil?ka? li tintlaqa’ l?applikazzjoni tag?hom. Barra minn hekk, din is?sistema ma tippermettix li ji?i evitat li kumpannija li jkollha l?uffi??ju rre?istrat tag?ha fi Stat Membru ie?or ti?i preklu?a milli topera stabbilimenti tal?log?ob fit?territorju Awstrijak permezz ta’ a?enzija, ferg?a jew sussidjarja.

34 F’dan ir?rigward, mill??urisprudenza tal?Qorti tal??ustizzja jirri?ulta li sa fejn restrizzjoni, b?al dik ikkonstatata f’din il?kaw?a, ikollha natura diskriminatorja, din ir?restrizzjoni tkun kompatibbli mad?dritt tal?Unjoni biss jekk taqa’ ta?t dispo?izzjoni derogatorja espressa, b?all?Artikolu 46 KE, ji?ifieri l?ordni pubbliku, is?sigurtà pubblika u s?sa??a pubblika (sentenzi tas?16 ta’ Jananr 2003, Il?Kummissjoni vs L?Italja, C?388/01, ?abra p. I?721, punt 19, u tas?6 ta’ Ottubru 2009, Il?Kummissjoni vs Spanja, C?153/08, ?abra p. I?9735, punt 37).

35 Barra minn hekk, tali restrizzjoni g?andha tissodisfa l?kundizzjonijiet li jirri?ultaw mill??urisprudenza tal?Qorti tal??ustizzja fir?rigward tal?proporzjonalità tag?ha u tista’ titqies li hija adegwata sabiex tiggarantixxi li jintla?aq l?g?an invokat biss jekk tissodisfa verament l?intenzjoni li dan jintla?aq b’mod koerenti u sistematiku (ara, f’dan is?sens, is?sentenza tat?8 ta’ Settembru 2009, Liga Portuguesa de Futebol Profissional u Bwin International, C?42/07, ?abra p. I?7633, punti 59 sa 61).

36 Il?Gvern Awstrijak isostni li l?g?an tal?obbligu impost fuq id?detenturi ta’ kon?essjonijiet g?all?operat ta’ stabbilimenti tal?log?ob li jkollhom l?uffi??ju rre?istrat tag?hom fit?territorju nazzjonali huwa li jkun possibbli jsir kontroll effettiv tal?operaturi attivi fis?settur tal?log?ob tal?a??ard, u dan bil?g?an li ji?i evitat l?operat ta’ dawn l?attivitajiet g?al finijiet kriminali jew frawdolenti. Dan l?obbligu jippermetti, b’mod partikolari, li jkun e?er?itat ?ertu kontroll fuq id?de?i?jonijiet me?uda mill?organi tal?kumpanniji min?abba l?pre?enza, fi ?dan organi b?all?kumitat ta’ sorveljanza, ta’ rappre?entanti tal?Istat.

37 Ming?ajr ma huwa me?tie? li ji?i ddeterminat jekk dan l?g?an jistax ikun kopert mill?kun?ett ta’ ordni pubbliku, huwa bi??ejjed li ji?i kkonstatat f’dan ir?rigward li l?esklu?joni kategorika tal?operaturi li jkollhom l?uffi??ju rre?istrat tag?hom fi Stat Membru ie?or tidher li hija sproporzjonata sa fejn tmur lil hinn minn dak li huwa me?tie? sabiex ti?i mi??ielda l?kriminalità. Fil?fatt, je?istu diversi mezzi sabiex ji?u kkontrollati l?attivitajiet u l?kontijiet ta’ dawn l?operaturi (ara, f’dan is?sens, is?sentenzi tas?6 ta’ Novembru 2003, Gambelli *et*, C?243/01, ?abra p. I?13031, punt 74; tas?6 ta’ Marzu 2007, Placanica *et*, C?338/04, C?359/04 u C?360/04, ?abra p. I?1891, punt 62, kif ukoll Il?Kummissjoni vs Spanja, i??itata iktar ’il fuq, punt 39).

38 Jistg?u jissemmew, b’mod partikolari, il?possibbiltà li tkun me?tie?a ???amma ta’ kontijiet separati g?al kull stabbiliment tal?log?ob tal?istess operatur, li ji?u vverifikati minn awditur estern, il?possibbiltà li tinkiseb il?komunikazzjoni sistematika tad?de?i?jonijiet tal?organi tad?detenturi ta’ kon?essjonijiet kif ukoll il?possibbiltà li tin?abar informazzjoni dwar id?diri?enti jew l?azzjonarji prin?ipali tag?hom. Barra minn hekk, kif osserva l?Avukat ?enerali fil?punt 60 tal?konklu?jonijiet tieg?u, jistg?u jsiru kontrolli fuq kull impri?a stabbilita fi Stat Membru u jistg?u ji?u imposti sanzjonijiet fuqha irrispettivament mill?post ta’ residenza tad?diri?enti tag?ha.

39 Barra minn hekk, fid?dawl tal?attività inkwistjoni, ji?ifieri l?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob li jinsabu fit?territorju Awstrijak, ma hemm xejn li jwaqqaf milli jsiru verifiki fil?bini ta' dawn l?istabbilimenti sabiex, b'mod partikolari, ti?i evitata kull frodi min?na?a tal?operaturi g?ad?detrimenti tal?konsumaturi.

40 G?aldaqstant, ir?risposta g?all?ewwel domanda g?andha tkun li l?Artikolu 43 KE g?andu ji?i interpretat fis?sens li jipprekludi le?i?lazzjoni nazzjonali ta' Stat Membru li tirri?erva l?operat tal?log?ob tal?a??ard fl?istabbilimenti tal?log?ob esklu?ivament g?all?operaturi li jkollhom l?uffi??ju rre?istrat tag?hom fit?territorju ta' dan l?Istat Membru.

Fuq it?tielet domanda

41 Minkejja li t?tielet domanda tikkon?erna, skont il?formulazzjoni tag?ha stess, il?kundizzjonijiet diskriminatorji applikabbli, ta?t il?le?i?lazzjoni nazzjonali, g?as?sej?iet ta' offerti fid?dawl tal?g?oti tal?kon?essjonijiet g?all?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob fl?Awstrija, huwa pa?ifiku, fid?dawl tal?informazzjoni mog?tija mill?Gvern Awstrijak, li ebda sej?a g?al offerti ma ?iet organizzata u ebda trasparenza ma kienet ?gurata meta Casinos Austria AG ing?atat, b'effett, rispettivament, mill?1 ta' Jannar 1998 u mill?1 ta' Jannar 2001, it?tnax?il kon?essjoni e?istenti fid?data tal?fatti fil?kaw?a prin?ipali. Barra minn hekk, dawn it?tnax?il kon?essjoni huma l?kon?essjonijiet kollha previsti mil?le?i?lazzjoni nazzjonali.

42 G?aldaqstant, it?tielet domanda g?andha ti?i interpretata b?ala indirizzata lejn il?kwistjoni jekk l?Artikoli 43 KE u 49 jipprekludux l?g?oti, ming?ajr ebda forma ta' kompetizzjoni, tal?kon?essjonijiet kollha g?all?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob fit?territorju ta' Stat Membru g?al tul ta' ?mistax?il sena.

43 F'dan il?kuntest jistg?u ji?u identifikati tliet restrizzjonijiet distinti, ji?ifieri, l?ewwel nett, il?limitazzjoni tan?numru tal?kon?essjonijiet g?all?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob, it?tieni nett, l?g?oti ta' dawn il?kon?essjonijiet g?al tul ta' ?mistax?il sena u, it?tielet nett, il?fatt li dan l?g?oti sar ming?ajr ebda trasparenza. G?al kull wa?da minn dawn ir?restrizzjonijiet g?andu ji?i e?aminat separatament, b'mod partikolari, jekk ir?restrizzjoni hijiex adegwata sabiex ti?gura li jintla?aq jew jintla?qu l?g?an jew l?g?anijiet invokati mill?Istat Membru inkwistjoni u jekk tmurx lil hinn minn dak li huwa me?tie? sabiex jintla?aq jew jintla?qu (sentenzi Placanica *et*, i??itata iktar 'il fuq, punt 49, kif ukoll tat?8 ta' Settembru 2010, Carmen Media Group, C?46/08, ?abra p. I?0000, punt 60).

44 Fir?rigward, l?ewwel nett, tal?fatt li n?numru ta' kon?essjonijiet g?all?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob huwa limitat, huwa pa?ifiku li tali limitazzjoni timplika ostakoli g?al?libertà ta' stabbiliment kif ukoll g?al?libertà li ji?u pprovduti servizzi (sentenza Placanica *et*, i??itata iktar 'il fuq, punti 50 u 51).

45 Madankollu, su??ett g?al verifika mill?qorti tar?rinviju, jidher li, fis?settur ikkon?ernat, limitazzjoni tan?numru ta' kon?essjonijiet, u g?alhekk tal?istabbilimenti tal?log?ob, g?al tnax, li skont l?informazzjoni mog?tija mill?Gvern Awstrijak ifisser stabbiliment g?al kull 750 000 abitant, tippermetti, min?natura tag?ha stess, li ji?u limitati l?opportunitajiet ta' log?ob u g?alhekk li jintla?aq g?an ta' interess ?enerali rikonoxxut mid?dritt tal?Unjoni (ara, f'dan is?sens, is?sentenzi ??itati iktar 'il fuq Gambelli *et*, punti 62 u 67; Placanica *et,* punt 53, kif ukoll Carmen Media Group, punt 84). Min?abba li l?konsumaturi jkollhom jivvja??aw sabiex jaslu fil?bini ta' stabbiliment fejn ikunu jistg?u jipparte?ipaw fil?log?ob tal?a??ard inkwistjoni, limitazzjoni tan?numru ta' dawn l?istabbilimenti g?andha l?konsegwenza li ssa??a? l?ostakoli g?all?parte?ipazzjoni f'tali log?ob.

46 Fir?rigward, fit?tieni lok, tat?tul tal?kon?essjonijiet, mill??urisprudenza tal?Qorti tal??ustizzja jirri?ulta li l?g?oti ta' kon?essjonijiet g?al tul ta' ?mien li jista' jkun sa ?mistax?il sena huwa ta'

natura li jfixkel, jekk mhux ukoll jipprojbixxi, l?e?er?izzju, minn operaturi li jinsabu fi Stati Membri o?ra, tal?libertajiet iggarantiti permezz tal?Artikoli 43 KE u 49 KE, u jikkostitwixxi g?alhekk restrizzjoni g?all?e?er?izzju ta' dawn il?libertajiet (ara, f'dan is?sens, is?sentenza tad?9 ta' Marzu 2006, Il?Kummissjoni vs Spanja, C?323/03, ?abra p. I?2161, punt 44).

47 Fir?rigward tal?evalwazzjoni tal?kompatibbiltà ta' din ir?restrizzjoni mad?dritt tal?Unjoni, g?andu ji?i mfakkar li l?libertà ta' stabbiliment u l?libertà li ji?u pprovduti servizzi, b?ala prin?ipji fundamentali tat?Trattat, jistg?u ji?u limitati biss permezz ta' dispo?izzjonijiet ?ustifikati min?abba ra?unijiet imperattivi ta' interess ?enerali u li japplikaw g?al kull persuna jew impri?a li te?er?ita attività fit?territorju tal?Istat Membru ospitanti. Barra minn hekk, sabiex tkun ?ustifikata b'dan il?mod, id?dispo?izzjoni nazzjonali inkwistjoni g?andha tkun adegwata sabiex tiggarantixxi li jintla?aq l?g?an tag?ha u ma g?andhiex tmur lil hinn minn dak li huwa ne?essarju sabiex dan l?g?an jintla?aq (sentenza tad?9 ta' Marzu 2006, Il?Kummissjoni vs Spanja, i??itata iktar 'il fuq, punt 45 u l??urisprudenza ??itata).

48 Dan jidher li huwa l?ka? f'din il?kaw?a fejn l?g?oti ta' kon?essjonijiet g?al tul ta' ?mien li jista' jkun sa ?mistax?il sena jidher li, su??ett g?al verifika mill?qorti tar?rinviju, huwa ?ustifikat fid?dawl, b'mod partikolari, tal??tie?a tal?kon?essjonarju li jkollu ?mien twil bi??ejjed sabiex jifdi l?investimenti me?tie?a g?all??olqien ta' stabbiliment tal?log?ob.

49 Fir?rigward, fit?tielet lok, tal?pro?edura tal?g?oti tal?kon?essjonijiet inkwistjoni fil?kaw?a prin?ipali, g?andu ji?i mfakkar qabel kollox li, g?alkemm, fl?istat attwali tad?dritt tal?Unjoni, il?kon?essjonijiet ta' servizzi ma humiex irregolati minn wa?da mid?direttivi li permezz tag?hom il?le?i?latur tal?Unjoni rregola l?qasam tal?kuntratti pubbli?i, l?awtoritajiet pubbli?i li jag?tu tali kon?essjonijiet huma madankollu marbuta li josservaw ir?regoli fundamentali tat?Trattati, b'mod partikolari l?Artikoli 43 KE u 49 KE, kif ukoll l?obbligu ta' trasparenza li jirri?ulta minnhom (ara, f'dan is?sens, is?sentenzi tas?7 ta' Di?embru 2000, Telaustria u Telefonadress, C?324/98, ?abra p. I?10745, punti 60 u 61; tal?21 ta' Lulju 2005, Coname, C?231/03, ?abra p. I?7287, punti 16 sa 19; tat?13 ta' Ottubru 2005, Parking Brixen, C?458/03, ?abra p. I?8585, punti 46 sa 48; tat?13 ta' April 2010, Wall, C?91/08, ?abra p. I?2815, punt 33, u tat?3 ta' ?unju 2010, Sporting Exchange, C?203/08, ?abra p. I?0000, punt 39).

50 Ming?ajr ma jimplika ne?essarjament obbligu li tin?amm sej?a g?al offerti, dan l?obbligu ta' trasparenza, li japplika meta l?kon?essjoni ta' sevizzi kkon?ernata tkun ta' natura li tista' tinteressa impri?a stabbilita fi Stat Membru differenti minn dak li fih ting?ata din il?kon?essjoni, je?i?i li l?awtorità li tag?ti l?kon?essjoni tiggarantixxi, favur kull offerent potenzjali, livell ta' pubbli?ità adegwat li jippermetti li l?kon?essjoni ta' servizzi tkun miftu?a g?all?kompetizzjoni kif ukoll il?kontroll tal?imparzjalità tal?pro?eduri tal?g?oti (sentenza Sporting Exchange, i??itata iktar 'il fuq, punti 40 u 41, kif ukoll il??urisprudenza ??itata).

51 L?g?oti ta' kon?essjoni, ming?ajr l?ebda trasparenza, lil operatur stabbilit fl?Istat Membru tal?awtorità li tag?ti l?kon?essjoni jikkostitwixxi effettivament differenza fit?trattament g?ad?detriment tal?operaturi stabbiliti fi Stati Membri o?ra, li ma jkollhom ebda possibbiltà reali li juru l?interess tag?hom fil?kisba tal?kon?essjoni inkwistjoni. Tali differenza fit?trattament hija kuntrarja g?all?prin?ipji ta' trattament ugwali u ta' nondiskriminazzjoni min?abba ?ittadinanza u tikkostitwixxi diskriminazzjoni indiretta min?abba ?ittadinanza pprojbita mill?Artikoli 43 KE u 49 KE, sakemm din id?differenza ma tkunx i??ustifikata min?abba ?irkustanzi o??ettivi (ara, f'dan is?sens, is?sentenzi Coname, i??itata iktar 'il fuq, punt 19; Parking Brixen, i??itata iktar 'il fuq, punt 50, kif ukoll tas?17 ta' Lulju 2008, ASM Brescia, C?347/06, ?abra p. I?5641, punti 59 u 60).

52 Il?fatt li l??ru? ta' awtorizzazzjonijiet g?all?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob ma huwiex ekwivalenti g?al kuntratti ta' kon?essjoni ta' servizzi ma jistax ji??ustifika, fih innifsu, in?nuqqas ta' osservanza tar?rekwi?iti li jirri?ulta mill?Artikolu 49 KE, b'mod partikolari l?prin?ipju ta' trattament

ugwali u l?obbligu ta' trasparenza (ara, f'dan is?sens, is?sentenza Sporting Exchange, i??itata iktar 'il fuq, punt 46).

53 Fil?fatt, l?obbligu ta' trasparenza huwa prerekwi?it obbligatorju g?ad?dritt ta' Stat Membru li jag?ti awtorizzazzjonijiet g?all?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob, irrispettivament mill?metodu tal?g?a?la tal?operaturi min?abba li l?effetti tal?g?oti ta' tali awtorizzazzjonijiet fil?konfront tal?impri?i stabbiliti fi Stati Membri o?ra u li potenzjalment ikunu interessati fl?e?er?izzju ta' din l?attività huma l?istess b?all?effetti ta' kuntratt ta' kon?essjoni ta' servizzi.

54 Barra minn hekk, g?andu ji?i mfakkar li, meta fi Stat Membru tkun stabbilita sistema ta' awtorizzazzjoni li jkollha g?anijiet le?ittimi rikonoxxuti mill??urisprudenza, tali sistema ta' awtorizzazzjoni ma tistax tille?ittima a?ir arbitrarju min?na?a tal?awtoritajiet nazzjonali ta' natura li j?ib fix?xejn l?effettività tad?dispo?izzjonijiet tad?dritt tal?Unjoni, b'mod partikolari dawk dwar il?libertajiet fundamentali b?al dawk inkwistjoni fil?kaw?a prin?ipali (ara, b'mod partikolari, is?sentenzi ??itati iktar 'il fuq Sporting Exchange, punt 49, u Carmen Media Group, punt 86).

55 Fil?fatt, skont ?urisprudenza stabbilita, sabiex sistema ta' awtorizzazzjoni amministrattiva minn qabel tkun ?ustifikata minkejja li tidderoga minn tali libertajiet fundamentali, tali sistema g?andha tkun ibba?ata fuq kriterji o??ettivi, mhux diskriminatorji u mag?rufa minn qabel, b'tali mod li tistabbilixxi l?limiti tal?e?er?izzju tas?setg?a diskrezzjonali tal?awtoritajiet nazzjonali sabiex tali setg?a ma tintu?ax b'mod arbitrarju. Barra minn hekk, kull persuna milquta minn mi?ura restrittiva bba?ata fuq tali deroga g?andha tkun tista' tirrikorri g?al rimedju effettiv ta' natura ?udizzjarja (ara s?sentenzi ??itati iktar 'il fuq Sporting Exchange, punt 50, u Carmen Media Group, punt 87).

56 Fil?kaw?a prin?ipali, g?andu ji?i kkonstatat li l?assenza totali ta' trasparenza g?all?finijiet tal?g?oti tal?kon?essjonijiet g?all?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob, b'effett mill?1 ta' Jannar 1998 u mill?1 ta' Jannar 2001, ma hijiex konformi mal?Artikoli 43 KE u 49 KE.

57 F'dan ir?rigward il?Gvern Awstrijak osserva sempli?ement li l?pro?edura g?all?g?oti tal?kon?essjonijiet kienet konformi mad?dritt nazzjonali li kien fis?se?? f'dak i???mien u li ebda rekwi?it ta' trasparenza ma seta' ji?i dedott, f'dak i???mien, mill??urisprudenza tal?Qorti tal??ustizzja. Dan il?gvern isostni wkoll li l?operaturi li kienu jissodisfaw il?kundizzjonijiet previsti mil?le?i?lazzjoni applikabbli setg?u jippre?entaw fuq inizjattiva tag?hom stess applikazzjonijiet g?all?g?oti ta' kon?essjoni. Issa, ebda wa?da minn dawn i???irkustanzi ma tikkostitwixxi ?ustifikazzjoni ta?t mi?ura derogatorja espressament prevista mit?Trattat jew min?abba ra?uni imperattiva ta' interess ?enerali rikonoxxuta mill??urisprudenza tal?Qorti tal??ustizzja li tista' ti??ustifika l?g?oti tal?kon?essjonijiet inkwistjoni fil?kaw?a prin?ipali fl?assenza ta' kull trasparenza.

58 Fid?dawl ta' dawn il?kunsiderazzjonijiet kollha, ir?risposta li g?andha ting?ata g?at?tielet domanda hija li l?obbligu ta' trasparenza li jirri?ulta mill?Artikoli 43 KE u 49 KE kif ukoll mill?prin?ipji ta' trattament ugwali u ta' nondiskriminazzjoni min?abba ?ittadinanza, jipprekludi l?g?oti, ming?ajr ebda forma ta' kompetizzjoni, tal?kon?essjonijiet kollha g?all?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob fit?territorju ta' Stat Membru.

Fuq it?tieni domanda

59 Fid?dawl tar?risposti mog?tija g?all?ewwel u g?at?tielet domandi, kif ukoll fid?dawl tal?fatt li l?qorti tar?rinviju tistabbilixxi, kif ?ie indikat fil?punt 26 ta' din is?sentenza, rabta bejn l?elementi li jikkostitwixxu r?reat li bih E. Engelmann jinsab akku?at u l?kwistjoni jekk dan ?iex esklu? legalment mill?possibbiltà li jikseb kon?essjoni, ma huwiex ne?essarju li ting?ata risposta g?at?tieni domanda.

Fuq l?ispejje?

60 Peress li l?pro?edura g?andha, fir?rigward tal?partijiet fil?kaw?a prin?ipali, in?natura ta' kwistjoni mqajma quddiem il?qorti tar?rinviju, hija dik il?qorti li g?andha tidde?iedi fuq l?ispejje?. L?ispejje? sostnuti g?as?sottomissjoni tal?osservazzjonijiet lill?Qorti tal??ustizzja, barra dawk tal?imsemmija partijiet, ma jistg?ux jit?allsu lura.

G?al dawn il?motivi, Il?Qorti tal??ustizzja (Ir?Raba' Awla) taqta' u tidde?iedi:

1) **L?Artikolu 43 KE g?andu ji?i interpretat fis?sens li jipprekludi le?i?lazzjoni ta' Stat Membru li tirri?erva l?operat tal?log?ob tal?a??ard fl?istabbilimenti tal?log?ob esklu?ivament g?all?operaturi li jkollhom l?uffi??ju rre?istrat tag?hom fit?territorju ta' dan l?Istat Membru.**

2) **L?obbligu ta' trasparenza li jirri?ulta mill?Artikoli 43 KE u 49 KE kif ukoll mill?prin?ipji ta' trattament ugwali u ta' nondiskriminazzjoni min?abba ?ittadinanza jipprekludi l?g?oti, ming?ajr ebda forma ta' kompetizzjoni, tal?kon?essjonijiet kollha g?all?operat ta' stabbilimenti tal?log?ob fit?territorju ta' Stat Membru.**

Firem

* Lingwa tal?kaw?a: il??ermani?.